

לִקְחַת אַחֲרִיּוֹת עַל הַזְמָן
וְאוֹתוֹ לְהַפְקֵם מִפְּקוּדֵי

חֶסֶד וְנִתְּנָה וְאַחֲרִיּוֹת

אוֹצֵר יָקָר נִתֵּן ה' לְעָמּוֹ
כִּכְלָ חוֹדֶשׁ מִחֻדָּשׁ

בס"ד

מִפְתּוֹז הַלֵּב מִתּוֹךְ אֲמוּנָה לְפִרְשֵׁת "בֵּא" / מִיֵּרֶב מוֹנֵי

הַקֵּב"ה נֹתֵן לְעַם יִשְׂרָאֵל אֲזִרָיוֹת!

1. בפרשתנו נותן הקב"ה לעם ישראל את המצווה הראשונה שעליהם לקיים כעם.

קראו את הפסוקים:

פירוש רש"י

החודש הזה - הראהו לבנה בחידושה ואמר לו: כשהירח מתחדש יהיה לך ראש חודש.

"הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֲדָשִׁים, רֹאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחֲדָשִׁי הַשָּׁנָה" (פרק י"ב פסוק ב')

- איזה חודש הוא ראש חודשים?
- מי קובע מתי ראש חודש? לפי מה?

תחשבו על זה!

העבד לא אחראי על הזמן שלו. הוא לא יכול להחליט בעצמו מתי לאכול, מתי לישון ומתי לעבוד. האדון שולט על הזמן של העבד. רק למי שלא משועבד יש 'זמן'!

2. מהי מצוות החודש הזה לכם?

קראו את דברי רבי ישמעאל:

"החודש הזה לכם - רבי ישמעאל אומר:

הראה לו הירח בלילה ואמר לו: כזה אתם רואים וקובעים כן הלכה לדורות. ולמד להם מולד לבנה ואמר להם: עד עכשיו אני הייתי מעבר את השנים, הרי כבר מסרתי לכם, מעכשיו התחילו למנות (מדרש רבה).

- הסבירו: מה מבקש הקב"ה מעם ישראל במצווה זו?

- מי היה אחראי על הזמנים והמועדים לפני שניתנה המצווה?
- מי אחראי על הזמנים והמועדים בעקבות המצווה?
- סמנו את המילים שמראות את נתינת האחריות מה' לעמו.

3. במה חשיבותה של מצווה זו שנצטוו בה ישראל לפני כל המצוות האחרות?

נענה על שאלה זו באמצעות משל שמביא המדרש:

פירושי מילים

משמר - שומר לעצמו
עמד על פרקו - התבגר

"החודש הזה לכם" - משל למלך שהיו לו אוצרות מלאים זהב וכסף, אבנים טובות ומרגליות. והיה לו בן אחד. כל זמן שהיה הבן קטן היה אביו משמר את הכול. הגדיל הבן ועמד על פרקו - אמר לו אביו: "כל זמן שהיית קטן אני הייתי משמר את הכול. עכשיו שעמדת על פרקך הרי הכול מסור לך". כך היה הקדוש ברוך הוא משמר את הכול, שנאמר (בראשית א', י"ד): "והיו לאותות ולמועדים". כיון שעמדו ישראל - מסר להם הכול, שנאמר: "החודש הזה לכם" (מדרש רבה).

לִקְחַת אַחֲרִיּוֹת עַל הָאֵן
וְאוֹתוֹ לִהְיוֹת לְמִקְוֶה

חֶסֶד וְנִתְּנָה וְאַחֲרִיּוֹת

אוֹצֵר יָקָר נִתֵּן ה' לְעַמּוֹ
כִּכְלָ חוֹדֶשׁ אֶחָד

נמשל	משל
	מלך
	בן (שהיה קטן)
	בן (שהתבגר)
	אוצרות מלאים כסף וזהב

(תרמילון: עם ישראל בשעבוד / אחריות על הזמן / עם ישראל שמשתחרר מהעבדות / הקב"ה)

- הסבירו: מדוע היכולת לשלוט ולקבוע את הזמן משולה לאוצר? _____
- מדוע נתן הקב"ה לעם ישראל אחריות על הזמן? מדוע דווקא עכשיו (כשהם מצווים להקריב קרבן פסח ולצאת ממצרים)? _____
- הסבירו במה חשיבותה של מצווה זו שנצטוו בה ישראל לפני כל המצוות האחרות. _____

השלימו:

בפרשתנו עם ישראל מתחיל את דרכו כעם _____ .
עד עכשיו היו עם של _____ בלי חרות ובלי _____ על ה _____ שלהם.
המתנה הראשונה, ה _____ שנתן הקב"ה לעם ישראל היא היכולת לקבוע את ה _____
והמועדים, להחליט מתי _____ לפי צורת ה _____ ולפי זה ל _____ בעצמם את
הזמן.
(תרמילון: אחריות / אוצר / בן חורין / זמנים / זמן / עבדים / לבנה / קדש / ראש חודש)

הידעת?

פעם היה על בית הדין הגדול לקבוע, מדי חודש בחודשו, את יום ראש החודש, על פי עדותם של אנשים שראו את הירח בחידושו.
עם השנים, כאשר הלכה והתדלדלה סמכותם של בתי הדין בארץ ישראל, החל תהליך של קיבוע הלוח שאותו יזם הלל הנשיא בתקופת האמוראים והחלו בקביעת החודשים על פי החישוב, ולא על פי הראייה.
מעניין אתכם איך מחשבים את הלוח העברי?
אנו מזמינים אתכם לחפש על כך מידע.
בהצלחה!

תחשבו על זה.

ככל שתשלטו בזמן שלכם
תהיו אחראיים עליו ולא תתנו
לו לעבור כך סתם,
תרגישו יותר בני חורין
ופחות משועבדים לכל מיני
עיסוקים לא ממש חשובים
ש'מושכים אתכם'.
אז תגלו שאתם בוגרים יותר
ובכל מקרה תספיקו לעשות
הרבה דברים...

לקחת אחריות על הלמן
ואותו להפוך למקודש

חסד ונתינה ואחריות

אוצר יקר נתן ה' לעמו
מכל חודש מחודש

דבר תורה לשבת פרשת "בא":

בפרשתנו נותן הקב"ה לעם ישראל את המצווה הראשונה מאז היותנו לעם, מצוות קידוש החודש. במילים "החודש הזה לכם" נותן הקב"ה אחריות בידי עם ישראל להחליט בעצמם מתי ראש חודש, ולפי זה לקבוע את המועדים והזמנים. מדגיש זאת המדרש: "עד עכשיו אני הייתי מעבר את השנים, הרי כבר מסרתי לכם, מעכשיו התחילו למנות". חז"ל במדרש ממשיכים את מצוות החודש לאוצר של מלך שמסר לבנו שהתבגר. מדוע כל כך יקרה מצווה זו ולמה היא נצרכת דווקא כעת? כשישראל היו משועבדים במצרים ניטלה מהם היכולת לקחת אחריות על הזמן שלהם. כעת שהם לפני הקרבת קרבן הפסח שמבטא חירות ולפני שחרור מבית עבדים, נותן להם הקב"ה מתנה יקרה שתסייע להם לצאת מתודעת העבדות והיא השליטה בזמן. מכאן נוכל ללמוד על החשיבות של לקחת אחריות על הזמן שלנו. נשמר לא להשתעבד לדברים שלוקחים מאיתנו זמן יקר ונהיה בני חורין.

חידות וחידודים / הרב הראל זילברנגל, רב בית הספר "מורשת מנחם" גבעת שמואל

מצווה בפרשה - הנחת התפילין

בסיום הפרשה מצווה התורה פעמיים: "והיה לאות על ידך, ולזיכרון בין עיניך". בפסוקים אלו מצווה התורה לכתוב את פרשיות יציאת מצרים ולהניח אותם כל יום על הזרוע ועל הראש. התורה מכנה את המצווה הזו בשם 'טוטפות'. חז"ל הסבירו שכוונת הכתוב למצוות התפילין. התפילין מביאים את האדם לזכור את יציאת מצרים ולדבר בגודל הנס, כי שרואה אותם קשורים על ידו ועל ראשו - מזכר בכך.

מידה בפרשה – הזריזות - המהירות

התורה מצווה את בני ישראל בנוגע לקרבן הפסח: "ואכלתם אותו בחיפזון - פסח הוא לה". רש"י מפרש שהמילה 'חיפזון' פירושה בקלה ומהירות. צורת אכילת בשר קרבן הפסח צריכה להיות כאדם הממהר לצאת לדרך. מעניין לשים לב שכאן מדריכה אותנו התורה למהר בעת קיום המצווה, אולם במצוות רבות מדריכים אותנו חז"ל לקיים אותן במתינות מתוך כוונה ומחשבה טהורה ותשומת לב.

לִקְחַת אַחֲרִיּוֹת עַל הַזֶּמֶן
וְאוֹתוֹ לִהְיוֹת לְמַקְוֶה

חֶסֶד וְנִתְּנָה וְאַחֲרִיּוֹת

אוֹצֵר יָקָר נָתַן ה' לְעַמּוֹ
כִּכְלָ חוֹדֶשׁ מַחְדָּשׁ

מה הקשר?

מתחו קו בין שתי מילים

הקשורות אחת לשנייה

פסח	חצות
הלילה	מכת
קודש	עין
מצות	ליל
הארץ	עוגות
החושך	מקרא
רחם	שתי
שימורים	זבח
המזוזות	פטר

מה חסר? השלימו מילים במקומות החסרים.

- "ויאמר ה' אל משה: _____ אל פרעה, כי אני _____ את ליביו" (י', א')
- "נטה את ירך על ארץ מצרים _____ ויעל על ארץ מצרים" (י', י"ב).
- "ויט משה את ידו על השמים ויהי _____" (י', כ"ב)
- "גם האיש _____ גדול מאוד בארץ מצרים בעיני _____" (י"א, ג').
- "ומת כל _____ בארץ מצרים, _____ פרעה היושב על כסאו" (י"א, ה').
- "וראיתי את הדם _____ עליכם" (י"ב, י"ג)

בלשון הפרשה – כתבו את המשפטים הבאים בלשון הפרשה

- בעקבות הטיית ידו של משה, השיב ה' סופה עזה בעולם (י', י"ג)

- החושך יהיה כל כך כבד עד שיהיה ניתן למשש אותו (י', כ"א)

- בשעה שיוכו בכורי מצרים, אפילו כלב לא ינשך ולא ינבח על בני ישראל (י"א, ז')

מה נכון? כתבו נכון או לא נכון

לגבי המשפטים הבאים

- משה מזהיר את פרעה על הבאת הארבה – נכון / לא נכון
- במכת הארבה הסכים פרעה לשלוח את בני ישראל ממצרים – נכון / לא נכון
- מאז מכת הארבה נשארו כמה סוגים בארץ מצרים – נכון / לא נכון
- במכת החושך הייתה אפילה שלושה ימים – נכון / לא נכון
- לאחר מכת החושך הזהיר פרעה את משה שלא ימשיך לראות אותו – נכון / לא נכון
- במכת הבכורות הזהיר משה שרק בכורי פרעה ימותו – נכון / לא נכון
- בני ישראל נצטוו לקחת שה (כבש) ב' בניסן – נכון / לא נכון

שאלת אתגר מתוך הפרשה:

- מהו המספר הגבוה ביותר המוזכר בפרשה?
- בשני פסוקים בפרק י"ב מוזכרים 3 כפולות של הספרה 7. מהם? ובקשר למה נזכרו?